

SVG Управление на извънредни ситуации в автомобилния транспорт III.

**Обезпечаване на сигурност–
защита – оказване на помощ**

Ново: Сега вече е на шест чужди езика – виж на гърба

Издател

SVG Bundes-Zentralgenossenschaft
Straßenverkehr eG
Breitenbachstraße 1
60487 Франкфурт на Майн
www.svg.de

Текст

Клаус Шу (VKM)

Оформление

VKM • Verkehrssicherheit Konzept & Media GmbH
www.vkm-dvr.de

Професионално консултиране

Бьорн Бойерле, Андреас Куфел, Филип Зайацковски

Снимки, илюстрации

BMVBS/BASt, BVMed, DVR, Fotolia, VKM, ifz, Бернд Кулов,
Рихабау, Герхард Тенагелс, W&В/Мартина Ибелхер, Филип
Зайацковски

Франкфурт 2019
Версия 1-2019

Всеки може да помогне	4
На местопроизшествието	6
Гасене на автомобилни пожари	8
Произшествия с опасен товар	10
Мотористи, пострадали при произшествия	12
Непряк масаж на сърцето	14
Стабилно странично положение	16
Остри заболявания	17
Известяване на спешна медицинска помощ по телефона	18
Добре подготвен	19

Всеки може да помогне

Задължението да се предостави помощ в Германия е регламентирано законово. В Наредбата за движението по пътищата се казва: След пътно транспортно произшествие всеки участник в него трябва да спре незабавно, да се обезопаси движението и да се помогне на пострадалите. В Наказателния кодекс също ясно е казано: Лице, което не окаже помощ при нещастен случай, обикновена опасност или бедствена ситуация, въпреки че това е било необходимо и според обстоятелствата то е било в състояние да направи това, подлежи на наказание поради неоказване на помощ.

Действията при оказване на помощ, обаче, трябва да бъдат разумни. Никои не трябва да излага себе си на риск, оказвайки първа помощ, като например се опитва да освободи заклещен шофьор от горящ автомобил. Родителите не трябва да оставят децата си без надзор по края на магистрала, за да помогнат на пострадал. Собственият живот и следователно личната безопасност имат върховен приоритет. Не е достатъчно, обаче, минавайки покрай мястото на произшествието, само да се обадите на екипа за спешна медицинска служба, ако чрез активна помощ можете да направите нещо за хората в опасност.

Много хора не знаят как да реагират в случай на произшествие по отношение на пострадалите или хора с остри заболявания. Те се страхуват да не направят нещо погрешно и по-късно да бъдат подведени под отговорност за дадена грешка. Този страх е неоснователен. Никои не може да бъде подведен под отговорност за действия, които е извършил добросъвестно. Ако при предоставянето на помощта Ви бъдат нанесени материални или персонални вреди (по облеклото, собствения автомобил или си причините нараняване), то в този случай това не се покрива от застраховката "Гражданска отговорност" на пострадалия или от законовата застрахователна институция за застраховане срещу нещастни случаи.

При участието в SVG семинар на тема „Управление на извънредни ситуации в автомобилния транспорт“ сте обсъждали и упражнявали правилното поведение в различни извънредни ситуации. Следователно сте подготвени за случаите на произшествия.

Какво казва моят работодател по този въпрос?

Като шофьор често пътувате под натиска на сроковете. Вероятно се страхувате, че Възложителят на транспорта може да Ви потърси отговорност за дадено закъснение. Това е разбираемо, но то не освобождава никого от задължението да окаже помощ.

Обезщетение може да се претендира само тогава, когато е бил договорен твърдо определен срок на доставка. Клиентът следва да обоснове подробно размера на вредата, която му е причинена в резултат на закъснението.

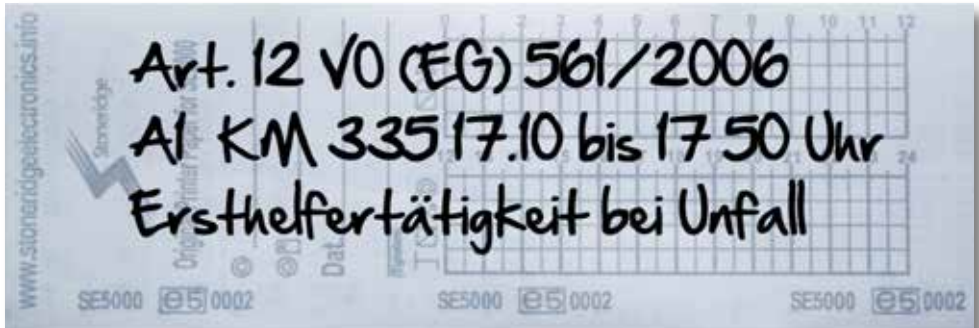
Подлежащото на плащане обезщетение се ограничава от Търговския закон, действащ на територията на страната, на максимално трикратния размер на стойността на навлото. При трансгранични превози за горна граница се приема обичайната стойност на навлото. Не е налице задължение за обезщетение, когато закъснението е причинено от непредотвратимо събитие, следователно когато напр. властите на наложили пълно затваряне на магистралата.

Исковете за обезщетение се отправят към предприемача. Последният **няма** право да препрати иска на шофьора. Ако на местопроизшествието не е присъствала полицията, за Вас като помощник може да бъде целесъобразно да я уведомите. Длъжностните лица Ви потвърждават, в случай на необходимост, Вашата дейност като оказал първа помощ, както и нейната продължителност. Това може да бъде важно и по отношение на режима на работа и почивка.

Други задължения като участник в произшествие

Като участник в дадено произшествие сте задължен да предоставите своето име и адрес на останалите участници и на институциите, да покажете своето свидетелство за управление на МПС и талона на автомобила, данни относно застраховката Ви и да останете на местопроизшествието колкото е необходимо за извършване на необходимите констатации.

Не сте длъжен да давате данни на пресата или на минувачи. На местопроизшествието не може да се извършва признаване на вина, това би могло да има неблагоприятни последици в бъдеще.

На местопроизшествието

При пристигане на местопроизшествие:

- Избягвайте по възможност рязко натискане на спирачки или обходни маневри.
- Оставете автомобила си да се движи по инерция и спрете в най-външния край на лентата за движение
- Включете късите светлини и системата за аварийна светлинна сигнализация.
- Облечете светлоотразителна жилетка и напуснете своя автомобил по възможност откъм страната на пасажера до водача.

В такива случаи винаги се стига до произшествие, при които лицето, оказващо първа помощ, може да бъде ударено от приближаващо се превозно средство и да бъде тежко, а дори и фатално ранено. Непременно следете в огледалото за обратно виждане преминаващия трафик, преди да махнете предпазните колани и да слезете от автомобила.

Светлоотразителните жилетки трябва да се съхраняват в автомобила в готовност за използване, за да могат да се сложат преди слизане. Вземете предупредителния триъгълник и предупредителната лампа и застанете по възможност зад мантинелата, а ако е невъзможно – от най-външния край на пътното платно, срещу трафика. Предупредете приближаващите автомобили чрез движение на предупредителния триъгълник или предупредителната лампа нагоре-надолу.

Предупредителният триъгълник и предупредителната лампа трябва да бъдат поставени на достатъчно разстояние пред мястото на опасност на ръба на пътното платно. При бързо движещи се автомобили предупредителният триъгълник трябва да се постави поне на 100 м преди местопроизшествието. При произшествия зад завои или планински връх важи разстоянието от завоя. На всяка цена избягвайте пушенето, тъй като трябва да имате винаги предвид, че може да има изтичане на експлоатационни материали или други горими субстанции.

При възможност привлечете и други участници в автомобилното движение. Обръщайте се директно към други помощници: „Хей, Вие с червеното яке! Моля, поставете предупредителния триъгълник 100 м преди местопроизшествието!“. От опит е известно, че всеки е готов да помогне, някои обаче се нуждаят от малко подтикване.

Преценете основно всички рисковете на дадено местопроизшествие, преди да предприемете мерки по спасяване и оказване на помощ. Вашата лична безопасност принципно има приоритет пред помощните мерки. Ако няма остра опасност за пострадалия и оказващия помощ, винаги е необходимо дадено пострадало лице да бъде защитено от даден автомобил. По този начин могат да бъдат избегнати евентуални последващи щети, като напр. наранявания на гръбначния стълб. Това, обаче, важи само в случаите, когато лицето е контактно и не съществува опасност в

резултат на бързо преминаващите автомобили да възникне димообразуване или пожар или падане (откоси, мостове). По всички правила автомобилите не експлодират!

Исключете първо запалването на автомобила. Оставете ключа на запалването в ключалката, за да не предизвикате ненужно забавяне на други аварийно-спасителни работи. Хора в безсъзнание или пациенти, които не са в състояние да ходят, се изтеглят от автомобила с помощта на дръжка "Раутек" оставят на безопасно място. Ако трябва да бъде спасено лице от камион, следва да се прецени дали извеждането от височината на кабината на водача или останането в кабината на водача ще бъде по-безопасно за пострадалия. Това решение трябва да вземете като отчетете риска за самия себе си и останалите в зависимост от ситуацията.

Гасене на автомобилни пожари

Като шофьор на камион или автобус вероятно имате пожарогасител на борда. Обичайно на камионите и автобусите се намира пожарогасител ABC, 6 кг. Те са подходящи за гасене на твърди, течни и газообразни вещества. Шофьорите на камиони при това имат, ако изобщо имат, пожарогасител, 2 кг.

Преди използване се запознайте с обслужването на уреда. В зависимост от производителя и възрастта на пожарогасителя съществуват различни системи. На всеки пожарогасител се поставя кратка инструкция за експлоатация.

При използване на пожарогасителя отчитайте посоката на вятъра. Струята на гасене винаги се прилага по посока на вятъра.

Огънят започва да се гаси отдолу.

Насочвайте струята целево към огнището на огъня, а не произволно в пламъците. При пожари на двигателя не гасете върху капака на двигателя, а под него (отговорете го или подходете странично). Използвайте само толкова прахов гасителен агент, колкото е необходимо, тъй като в противен случай няма да има достатъчна резерва за евентуално обратно възпламеняване.

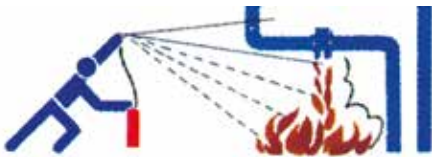

Тъкмо когато необходимата температура на възпламеняване все още е налице, трябва винаги да се има предвид ново възпламеняване. Времето на използване на даден прахов пожарогасител, 6 кг възлиза само на около 10 до 15 секунди!

При пожари с голямо разпространение по възможност използвайте няколко пожарогасителя – но не последователно!

При пожари, предизвикани от възпламеняване на течности не насочвайте силна пожарна струя в течността, тъй като в противен случай съществува опасност от разпространение на пожара чрез пръски. Прилагайте противопожарното средство ветрилообразно по повърхността на течността.

Пожарогасители със свален предпазител не могат да се доставят отново на местоназначението без предварителна проверка и привеждане в изправност от специализирана фирма. Пожарогасителите трябва да преминават редовно техническо обслужване.

Произшествия с опасен товар

Около осем процента от превозваните по немските пътища товари са опасни субстанции. Това означава: Всеки дванадесети тон, който се транспортира на камион на територията на страната, представлява опасен товар. В повечето случаи при това се касае за горими течности като бензиново или дизелово гориво. Няколко правила на поведение ще Ви помогнат в ситуации на произшествие, в което участват автомобил с опасен товар.

Първо и най-важно правило на поведение: Спазвайте дистанция! В никакъв случай не се приближавайте прекалено много до местопроизшествието. Ако не можете да спазвате дистанция от поне 50 м и продължаването на пътуването е невъзможно, напуснете Вашето превозно средство и се отдалечете пеша от местопроизшествието.

Тай като винаги трябва да се имат предвид отделящи се газове, непременно спазвайте посоката на вятъра. Ако посоката на вятъра е неблагоприятна, напуснете своята позиция. Същото важи при наклон: Винаги имайте предвид изтичането на течности. В тези участъци поемането на храна и напитки, както и пушенето, са забранени.

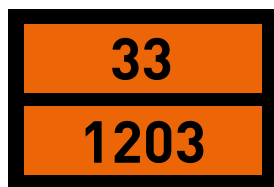

Поставените на транспортни средства с опасни товари предупредителни табели и ромбовидната маркировка за опасен товар дават информация относно транспортираните вещества и произтичащите от тях опасности. На оранжевата предупредителна табела има два цифрови кода или е празна (неутрално оранжево). Празна предупредителна табела се използва в случаите, когато се транспортират заедно опаковани опасни товари, следователно примерно различни кашони или палети, или когато отделните камери на дадена цистерна са напълнени с различни опасни товари.

При номерирани табели горният номер указва вида на опасността. Например, цифрата 33 указва силно възпламенима течност. Ако пред цифрата е поставена буква „X“, това означава, че веществото реагира опасно с вода. Долният

номер (идентификационен номер на ООН или номер на ООН) указва самия химикал. Например, 1202 за дизелово гориво или мазут, 1203 за бензин.

При обаждане на спешна медицинска служба трябва винаги да посочвате поставения на пострадалия автомобил номер на ООН. По този начин пунктът за неотложна помощ може своевременно да алармира евентуално необходимите части със специално предназначение.

Номер на опасност
(Число на Кемлер)

Идентификационен
номер на ООН
(Номер на ООН)

Мотористи, пострадали при произшествия

На мотористи в безсъзнание или замаяно състояние трябва да се свали каската, защото трябва винаги да се има предвид, че може да настъпи спиране на дишането или на сърдечната дейност. В такива случаи бързата реакция е животоспасяваща и това не може да стане с каска на главата.

Все пак трябва да се подхожда особено внимателно, за да не се доведе до влошаване на състоянието поради наличие на наранявания на гръбначния стълб. Най-добре е в такива случаи да работят две оказващи помощ лица, за да може непрекъснато да се стабилизира гръбначния стълб в областта на шията по време на свалянето.

Препоръките преди време в никакъв случай да не се сваля каската на пострадали мотористи, са преувеличени.

Дори и т. нар. сгъваеми каски, при които предната част може изцяло да се вдигне, трябва да се свалят, тъй като само по този начин е възможно да се направи необходимото изкуствено дишане или пострадалият да се постави правилно в стабилното странично положение.

Ако мотористите са контактни, първо ги попитайте дали желаят да им бъде свалена каската. В повечето случаи те са благодарни за това. Някои предпочитат все пак да си свалят каската сами.

1 Помощникът обхваща долния ръб на каската и долната челюст на пострадалия, фиксира главата и по този начин предотвратява отмятането или завъртането на главата.

2 Отворете визъора и при човек, носещ постоянно очила, свалете очилата.

3 Първият помощник отваря ремъка за брадичката. Вторият помощник продължава да фиксира главата.

4 Първият помощник сега държи с едната ръка в областта на тила, директно под ръба на каската, а с другата под брадичката на пострадалия и поема фиксирането.

5 Вторият помощник сваля внимателно каската на пострадалия от главата. Особено внимателно в областта на носа!

6 След свалянето на каската вторият помощник поема отново фиксирането на главата. Ако пострадалият е в безсъзнание: Стабилно странично положение.

Непряк масаж на сърцето

При сърдечно-съдова недостатъчност трябва да се действа бързо и ефективно. Тъй като сърцето вече не изпомпва кръв, мозъкът вече не се снабдява с кръв. Следователно важният за живота кислород вече не достига до мозъчните клетки.

Желязно правило е: Всяка минута, през която мозъкът не се снабдява с кислород, шансът за преживяване намалява с десет процента. Ако Вие като лице, оказващо първа помощ, не действате и не изпълните реанимационни мерки до идването на екипа на Бърза помощ, пострадалият така или иначе няма никакви шансове да оцелее.

Ако не установите дишане при пострадал в безсъзнание, процедурите както следва:

- Поставате дланта на едната ръка в средата на гръдния кош (средата на гръдната кост)
- Поставате дланта на другата ръка върху първата (уверете се, че натискът се упражнява само върху гръдната кост)
- Упражнете натиск върху гръдния кош, така че гръдната кост да хлътне около 5 см надолу (ритъм на притискане: поне 100 пъти на минута, максимално 120/мин.)
- След около 30 притискания при изпъната глава и отворена уста се извършват две изкуствени вдишвания

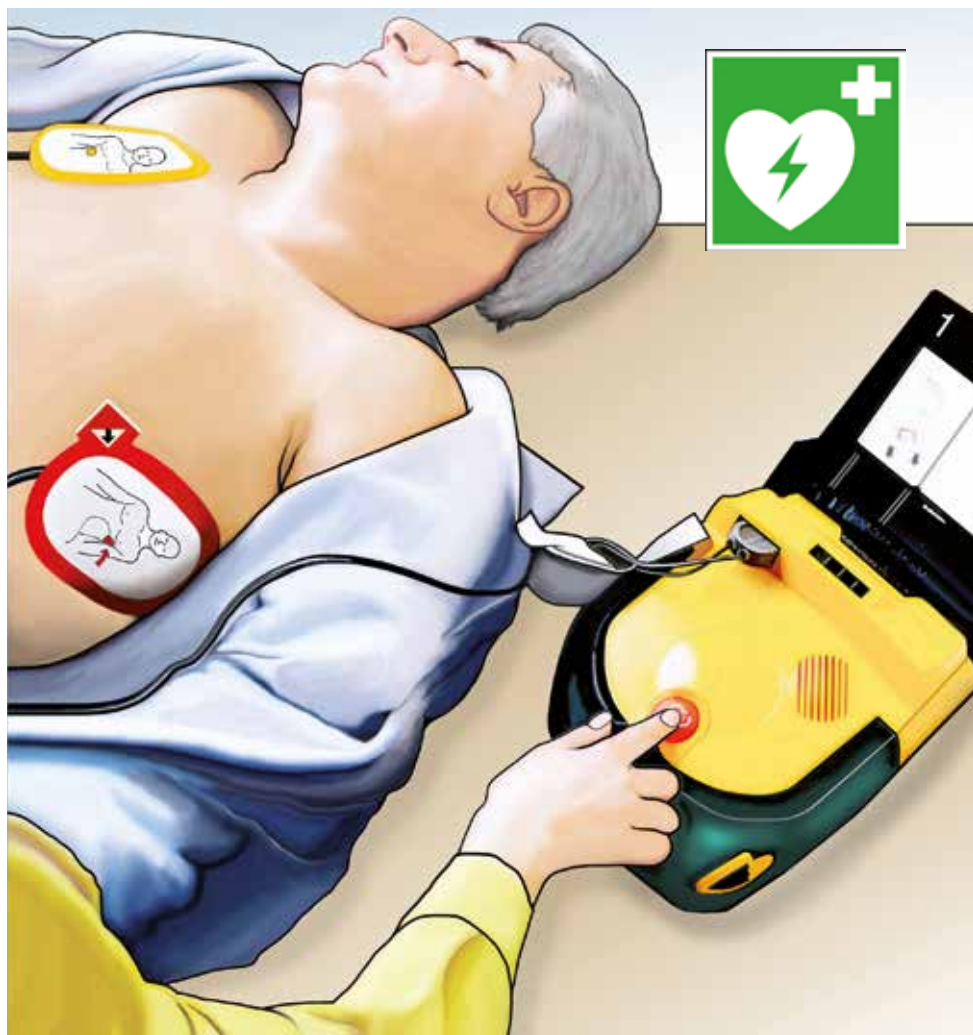
Масажът чрез притискане на сърцето при кърмачета се извършва само с два пръста, при деца (1 до 14 години) с дланта на едната ръка. Препоръчителната дълбочина на притискане е равна на една трета от диаметъра на гръдния кош.

При възможност извършвайте реанимацията по двама. Междувременно разменете позициите си, тъй като особено при непряк масаж на сърцето след известно време може да се усети голямо напрежение. Извършвайте тези мерки до идването на екипа на Бърза помощ.

Днес в много обществени сгради и предприятия има т. нар. AED уреди: автоматични външни дефибрилатори. Те представляват напълно автоматични уреди, с които лаиците могат да помогнат ефективно при спиране на сърцето. Използването на AED уредите допълва индиректния масаж на сърцето. При наличие на

подобен уред използвайте го на всяка цена при пациенти със спряла сърдечна дейност. Обслужването е „лесно като детска игра“ и при включване на уреда се обяснява точно от автоматичен глас. Някои уреди извършват допълнителен контрол на сърдечния масаж и Ви дават указания относно неговото провеждане.

Стабилно странично положение

То трябва да предотврати задушаване на пострадалото лице вследствие на повръщане или поглъщане на езика, тъй като в състояние на безсъзнание мускулатурата се отпуска. Как да поставите пострадалия в стабилно странично положение:

1. Коленичете отстрани на пострадалия. Повдигнете близката до Вас ръка на пострадалия и я поставете обърната нагоре така, като че ли пострадалото лице иска да махне.
2. Прокарайте другата ръка на пострадалия над гърдите и поставете китката му под брадичката му.
3. Сгънете отдалечения крак на пострадалия, като повдигнете високо коляното. Хванете коляното и рамото и завъртете пострадалия към себе си странично.
4. Наклонете главата на изпадналия в безсъзнание назад и я фиксирайте с ръката му. Отворете устата му, за да могат да изтичат течности.

Остри заболявания

Наред с нараняванията, предизвикани от произшествието, съществуват и произшествия в резултат на остри заболявания, които изискват незабавно действие и бърза медицинска помощ. Като лице, оказващо помощ, в такива ситуации трябва да се обадите възможно най-бързо на Бърза медицинска помощ. Освен това може да предприемете някои мерки, за да помогнете максимално на пострадалия до пристигането на специалистите от Бърза медицинска помощ.

При **сърдечен инфаркт** сърдечният мускул не изтласква достатъчно кръв към коронарните артерии поради стеснения. Ако се стигне до пълно запушване на даден съд, тогава говорим за сърдечен инфаркт. Пострадалият изпитва болки и силно чувство за стеснение и притискане в гръдната област. Болките могат да се разпространят в лявата ръка, раменете, врата и гърба. При жени често не се наблюдава типичната болка в гръдната област, а болка в горната част на корема. Други възможни симптоми са изпотяване, мъртвешка бледност, недостиг на

въздух и страх от смъртта, могат да се проявят и замаяност, повръщане и безсъзнание.

При **инсулт** се нарушава и прекъсва снабдяването с кръв на различни зони на мозъка. Следователно отделни зони от мозъка не се снабдяват достатъчно с кислород и не могат повече да работят правилно. Това се случва или в резултат на запушване на кръвотока или кръвоизлив в кръвоносните съдове, снабдяващи мозъка с кръв. Признак може да бъде виене на свят и загуба на ориентация, главоболие, едностранна слабост на ръцете и увисване на единия устен ъгъл. Обикновено пострадалият говори неясно и има нарушение при намиране на думите и преглъщането.

При съмнение за сърдечен инфаркт или инсулт незабавно се обадете на Службата за бърза медицинска помощ. Успокойте и се погрижете за пострадалото лице. Поставете горната част на тялото в изправено вертикално положение, за да улесните дишането. Продължете да наблюдавате болния.

Известяване на спешна медицинска помощ по телефона

При обаждане на спешна медицинска служба са важни следните 5 въпроса:

Къде е местопроизшествието?

Съобщете на дежурно-диспечерската служба възможно най-точно мястото на произшествието. Посочете например номера на магистралата или улицата-, посоката на движение и най-близкото населено място. Вероятно на пулта за управление е поставена маркировка с означение на километрите по трасето, които можете да отчетете.

Какво се е случило?

Опишете възможно най-точно случилото се, напр. сблъсък между движещи се отпред камион и лек автомобил, камионът е излязъл от пътната лента, има притиснато лице и т.н. Това ще помогне на дежурно-диспечерската служба при разпределянето на спасителните екипи.

Колко пострадали има?

Координационният център по спасителните операции изпраща при повече пострадали и повече линейки.

Какъв е характерът на нараняването?

Това е важно за изпращането на съответните ресурси, дали напр. е необходимо да се изпрати дежурен лекар от бърза помощ или спасителен въртолет.

Изчакване

Изчакайте, координационният център по спасителните операции може да има още въпроси. Посочете телефон за обратна връзка. Приключете разговора едва, след като координационният център по спасителните операции поиска това от Вас.

Чрез международния телефон за спешни повиквания 112 можете да се обадите директно на намиращия се най-близко координационен център по спасителните операции. Понякога може да бъде целесъобразно да не използвате мобилен телефон, а колона за спешно повикване: напр. в тунела или в погранични райони, където телефонните мрежи на различни страни се припокриват. Освен това координационният център по спасителни операции разпознава точно чрез позиционирането на колоната за спешно повикване откъде идва обаждането.

Помислете и затова, че при необходимост може да бъде назначен инструктор за приближаващия екип от координационния център по спасителни операции, когато напр. на територията на завода в една от сградите има пострадало лице, нуждаещо се от помощ.

Добре подготвен

По време на SVG семинара на тема „Управление на извънредни ситуации в автомобилния транспорт“ се запознахте с различни извънредни ситуации. Сега вече знаете колко е важно при сериозни случаи да оказвате бързо помощ и как да правите това. Дори и да не си го пожелавате, още утре може да настъпи ситуация, при която трябва да се действа бързо и решително. Поради това подгответе се за извънредни ситуации:

- Имате ли под ръка светлоотразително облекло или светлоотразителна жилетка в кабината на водача на своя автомобил?
- Имате ли в автомобила си предупредителен триъгълник, предупредителна лампа и пожарогасител? Къде се намират те?
- Пълно ли е съдържанието на аптечката? Имате ли под ръка ножица и ръкавици за еднократна употреба? Пластирите все още ли са годни за използване?
- Имате ли фотоапарат, маслени пастели за маркиране и Европейски протокол за ПТП?
- Съхранени ли са най-важните номера за спешни повиквания в мобилния Ви телефон?
- Запознати ли сте с обслужването на пожарогасителя?

Важен обаче е и менталния тренинг. Като проигравате от време на време възможни извънредни ситуации, Вие създавате основата за бързо и правилно поведение при сериозен случай:

- Как би трябвало да реагирам сега, ако възникне щета по гума или двигателя на автомобила ми?
- Какво би трябвало да се направи, когато пострадалият е самият шофьор? Къде се намира най-близката колона за спешни повиквания?
- Как би трябвало да се опише местопришествието, за да бъде намерено бързо от линейката?

Накрая остава надеждата, че никога няма да се наложи да прилагате придобитите знания. Желая Ви винаги безпроблемно пътуване!

На регионално ниво фиксирана връзка – на общонационално ниво връзка към мрежа

- Румънски
- Полски
- Турски
- Български
- Руски
- Чешки